

OSS, 20 JUNI 2013

Notitie voorzet VERANDERAGENDA voor een duurzaam cultureel OSS

AAN- EN INLEIDING

De grote schok van de voorjaarsnota voor GroenLinksOss is dat in slechts een paar alinea's een grote slag wordt toegebracht aan de leefbaarheid van Oss en het welbehagen van de Ossenaars. Want dat is het uiteindelijke effect van een te vergaande verschraving van het culturele klimaat. Het grootste risico is dat museum Jan Cunen en het stadsarchief dreigen te verdwijnen.

GroenLinks is van mening dat het college de verkeerde volgorde gebruikt. Eerst wordt een bezuinigingsopdracht als uitgangspunt genomen en de visie komt later. Wij vinden dat je eerst een visie moet hebben. Kortom er moet een visionaire inhaalslag gemaakt worden en daar wil GroenLinks graag een voorzet voor geven. De hoogste tijd voor een culturele veranderagenda.

Sternalex heeft in 2012 een rapport uitgebracht dat nog

steeds als leidraad kan dienen. Verdiepingslagen zijn nu noodzakelijk. GroenLinks stelt voor vanaf nu tot november 2013 deze slag te maken samen met vertegenwoordigers uit de Osse cultuurwereld en ondernemers.

Met de hele discussie over de gemeentebegroting en het aandeel dat kunst en cultuur hierin mag hebben, ligt wat GroenLinksOss betreft simpel een veel belangrijkere vraag voor: wat voor stad wil Oss zijn?

WAARDE CULTUUR

Kunst en cultuur zijn geen luxeproducten. We zijn er immers elke dag mee in de weer. Cultuur is de taal die we spreken, de geschiedenis die we delen, de kleding die we dragen, de wetten die we opstellen, de debatten die we voeren, de muziek die we luisteren. Cultuur is wie we zijn. Kunst is een specifieke uiting van die cultuur of een reflectie daarop.

ERFGOED

Cultuur is onlosmakelijk verbonden met erfgoed. Erfgoed vertelt ons wie we zijn, wat ons verleden is en wat ons bindt. Het erfgoed dat Oss rijk is wordt zowel in het stadsarchief als in museum Jan Cunen beheerd, bewaard en overgedragen aan een nieuwe generatie Ossenaars. Bovendien vertellen beide gebouwen zelf ook een bijzonder verhaal van Oss. Hoe uniek is dat... Laten we die combinatie vooral bewaren voor de toekomst.

VERBEELDINGSKRACHT VAN KUNST

Onze samenleving kan niet zonder verbeeldingskracht, vooral niet in tijden van crisis. Kunstenaars tonen ons nieuwe werelden zodra we dat het meest nodig hebben en verdienen daarom onze steun. Subsidies zijn daarbij maar één instrument. Kunstenaars hebben ook zelf de verantwoordelijkheid het draagvlak voor hun werk te

verbreden. Hoe bevrijdend kan het zijn om je een andere wereld voor te mogen stellen in tijden van crisis. Kunst geeft afwijkende meningen, ideeën of beelden van de ruimte waarin we leven. Het stelt vragen bij dat wat we dachten zeker te weten, het verbeeldt werelden die er (nog) niet zijn, gedachten die nog niet eerder gedacht waren. Een bloeiend kunstklimaat draagt dan ook bij aan een creatieve en beschaafde samenleving en straalt direct en indirect uit over de stad en omgeving. Daarom is kunst voor GroenLinks geen sluitstuk van de begroting of afhankelijk van economische ontwikkelingen.

HAMVRAAG

Niet alle belangrijke waarden zijn af te meten in geld. Kunst en cultuur is zo'n waarde die nauwelijks in geld is uit te drukken. Ja, je kunt benoemen voor hoeveel geld het in de gemeentebegroting is opgenomen en wat het "oplevert" als je in de gemeentebegroting gaat schrappen. Juist nu is het belangrijk om stil te staan bij de hamvraag wat levert kunst en cultuur de stad Oss op?

ANTWOORD OP HAMVRAAG

Kunst en cultuur vergroot de aantrekkelijkheid van de stad, het zorgt voor herkenning en identiteit van Oss en de Ossenaren, het vergroot het algehele welbehagen van haar inwoners, ook al is niet iedereen zich dat bewust. Het verbreedert en stimuleert contact tussen mensen. Het inspireert en bevordert creativiteit in de stad. Het brengt kortom een positieve energie in de stad (niet onbelangrijk in tijden van crisis, stelt u zich eens voor: museum Jan Cunen is opgericht in 1934, die andere crisistijd!) Kunst en cultuur trekt publiek en vergroot de toeristische aantrekkingskracht van Oss.

ECONOMISCH KLIMAAT

Het bevordert zo ook het vestigingsklimaat in Oss, voor inwoners en bedrijven, en daarmee heeft kunst en cultuur zowaar ook indirect effect op economische klimaat en ontwikkeling van werkgelegenheid. Zouden de ondernemers, middenstanders en inwoners van Oss een dergelijk opbrengst niet toejuichen? De vraag is nog altijd : wat voor stad wil Oss zijn? Het hangt allemaal samen en een besef dat het teveel snijden op cultuur een negatieve spiraal en spin-off in gang zet, is op zijn plaats. Volgens GroenLinks valt de kosten-baten balans bij kunst positief uit bij een positieve benadering. Helaas zien we dat niet terug in de voorjaarsnota.

Dit neemt niet weg dat ook bij kunst en cultuur besparingen op de gemeentebegroting gevonden moeten worden. Maar de vraag is hoe en motiveer keuzes vooral aan de hand van een langere termijn visie op de stad Oss.

EDUCATIE

Juist omdat kunst bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling en een beschaafde samenleving zou iedere Ossenaar moeten kunnen genieten van al het moois dat er in de stad te zien is. Je snapt misschien niet meteen de muziek van Stravinsky, een schilderij van Mondriaan of het bloemrijke taalgebruik van Shakespeare en hoe die kunstuitingen elkaar telkens weer beïnvloeden (hoeveel popmuzikanten gebruiken immers geen klassieke samples in hun muziek?). Het leren genieten van kunst vergt tijd en ervaring. Niet iedereen krijgt bovendien die culturele competentie van huis uit mee. Daarom is voor GroenLinks kunst- en cultuuronderwijs zo belangrijk.

Kunst is van iedereen. Niet alleen van de hoogopgeleiden of van de rijkste inwoners. Iedere Ossenaar betaalt immers mee aan het culturele aanbod in de stad.

CREATIEVE ENERGIE

Voor GroenLinks is het ook belangrijk dat de creatieve energie die er in de gemeente borrelt ten volle wordt benut. Er zijn genoeg creatieve inwoners in de gemeente Oss die willen bijdragen aan Oss als creatieve stad. Vooral omdat het de stad bruisender, creatiever en leefbaarder maakt. Een bruisende stad met een divers aanbod van hoge kwaliteit voor iedereen, die optimaal gebruik maakt van creatieve energie vanuit de stad en die aandacht heeft voor cultuureducatie, is voor GroenLinks de ideale culturele stad. Maar om daar te komen, zijn heldere keuzes nodig.

REGIONAAL

Ook wat kunst en cultuur betreft heeft Oss een belangrijke regionale functie. De wijde omgeving geniet regelmatig van De Groene Engel, de Lievekamp, Muzelinck, Jan Cunen, Stadsarchief.

Belangrijk het is dat de politiek uitlegt waarom kunst ook voor de Osse samenleving onmisbaar is. Zo'n visie is bovendien noodzakelijk om een samenhangend beleid te kunnen vormgeven.

TAAK OVERHEID

Voor GroenLinks is kunst een wezenlijk onderdeel van een samenleving, vanwege de hierboven al beschreven eigenschappen van kunst. Creativiteit gedijt echter alleen wanneer zij de ruimte krijgt. De overheid heeft dan ook de taak de vrijheid van de kunst te beschermen. Dat houdt in dat ze kunst van hoge kwaliteit en met een grote verscheidenheid mogelijk maakt en ervoor zorg draagt dat die voor iedereen toegankelijk is.

Ten tweede moet de overheid de vrije ruimte van de kunst onderhouden door het bevorderen van kunsteducatie, erfgoedbeheer en het scheppen van broed- en vrijplaatsen

voor experiment en talentontwikkeling. Het verlenen van subsidie, of liever gezegd het investeren in kunst en cultuur, is daarbij slechts een van de instrumenten.

De overheid heeft de taak kunstenaars en burgers in het algemeen de mogelijkheid te bieden hun die gedeelde verantwoordelijkheid te realiseren. Dat gaat niet altijd om geld. Op allerlei niveaus zal de overheid maatwerk moeten leveren om de eigen initiatieven van burgers en kunstenaars te faciliteren.

VLUCHT NAAR VOREN

Omdat museum Jan Cunen en het Stadsarchief nu extra onder vuur liggen enkele voorzetten die tijdens de bespreking in de GroenLinks-fractie naar voren kwamen. Op zoek naar synergie en een vlucht naar voren....

MUSEUM JAN CUNEN

PAREL

Nog steeds een parel van Oss. Voorbeeldfunctie op gebied van educatie. Samenwerking met scholen is briljant. GroenLinks is ervan overtuigd dat een kwalitatieve goed educatie niet mogelijk is zonder een professioneel museum. De samenwerking met Stadsarchief verloopt steeds beter.

LOSKOPPELEN VAN DE GEMEENTE?

GroenLinks zegt niet dat er niet bezuinigd kan worden. Verzelfstandiging dus loskoppelen van de Gemeente sluiten we niet uit maar daar is een volwaardige tussenfase voor nodig. Geen afbraak maar opbouw. Samensmelten met Stadsarchief op de huidige locatie van het museum sluiten we niet uit. Op dit moment huidige locatie verkopen aan bv Heesen lijkt ons niet verstandig. Het behouden van het museum mag dan geen kerntaak zijn van de gemeente, het

stimuleren van een positief 'Oss' imago is dat zeker wel. En vergis je niet in de belangrijke bijdrage die het museum voor het imago van Oss levert.

ZICHTBAARHEID

Groenlinks is positief over het feit dat de VVV nu in hetzelfde pand zit. Dat kan veel zichtbaarder gemaakt worden. De huidige locatie kan een mooi kruispunt worden maar de ruimtelijke kwaliteit kan stukken beter. De villa heeft een belangrijke historische waarde voor de stad Oss. Villa Constance is een stukje stadsarchief in zichzelf, de villa is een van de weinige herkenningspunten van Osse historie in de stad. Een pand van deze betekenis in private handen is een aderlating voor de stad.

Daarbij mag niet ook de stedenbouwkundige betekenis van de villa uit het oog verloren worden. De potentie van de villa kan meer uitgebuit worden. Museum moet een betere verbinding worden tussen centrum met winkels en horeca aan de ene kant, en de culturele Raadhuislaan en de nog te ontwikkelen zakelijke strip van de spoorzone aan de ander kant. De villa met een openbare en culturele bestemming zal van grote betekenis kunnen zijn voor de stadsontwikklingsplannen die Oss voor de directe omgeving van het museum heeft.

De stad is er in dit licht bij gebaat dat de locatie van het museum meer gaat bruisen: Sinterklaas zwaaiend op het balkon? Aantrekkelijk lunchen in Grandcafe? Commercieel denken mag best. De uitstraling moet echt verbeteren. Geen klein maar groot bord 'MUSEUM'. Er valt veel meer te halen uit het toeristische kapitaal. Ontwerpwedstrijd voor inrichten omgeving museum? Het museum mag meer prikkelen zoals met project Ossekoppen goed is gelukt. Kamermuziek in Jan Cunen tijdens koopzondagen?

STADSARCHIEF

FUNCTIE

De functie van het stadsarchief moet behouden blijven. Het Stadsarchief werkt met enkele professionele krachten maar vooral met veel vrijwilligers. Er is veel contact met de plaatselijke heemkundekringen en de Stichting Werkende Mens, de historische kring in Oss. Al met al kan worden geconstateerd dat met minimale middelen veel wordt gedaan. Er is optimale bereidheid tot samenwerking. Het is belangrijk historisch besef van Ossenaren en bezoekers te stimuleren. De stadsgidsen spelen hierin een belangrijke rol maar ook initiatieven zoals project Struikelstenen.

WIJZE WOORDEN VAN EEN STADSGIDS

Stadsgids Jan Ulijn verwoordde het in een column voor politiek cafe 'Zout' als volgt:

'Was het niet de politiek die nog niet zo lang geleden pleitte voor openstelling van het archief op donderdagavond en zaterdag ?

Was het niet de politiek die, uit mijn eigen ervaring, meer dan geïnteresseerd was in de historie van onze mooie stad ? "Gruts" vertelde ik hen over ons Oss Historisch Informatie Centrum !

Was het niet de politiek die lovend was over de historische interesse, vooral van de studerende jeugd, die, dank zij het archief, adequate kennis en informatie kregen ?

Heel veel vrijwilligers hebben zich vol overgave ingezet om ons archief completer te maken. De mensen die helpen met archiveren, digitaliseren, inventariseren en ga zo maar door. Wat te denken van de "Daan Scholtegroep" die vanaf 1994 48000 foto's proberen te herkennen en te archiveren. Nu ze, na bijna twintig jaar, bijna klaar zijn mogen ze voortaan elders, buiten de stad, hun materiaal gaan raadplegen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Vijftien jaar heb ik, als stadsgids, geroepen: " Er is veel, zo niet te veel, afgebroken maar gelukkig hebben we de foto's nog." Laat dat zo blijven anders hebben we helemaal niks meer.

Nee geachte raad, bij een te negatief besluit bewijst U heel veel mensen een heel slechte dienst.

Er zijn nog zo veel andere clubs die samenwerken met het archief zoals de stadsgidsen, de historische kringen en ga zo maar door.

"t is sunt às 't dichtgao" zou ons moeder gezegd hebben en ik ben het daar van harte mee eens'

MUZELINCK / BIBLIOTHEEK/ GROENE
ENGEL/LIEVEKAMP/VOLKSUNIVERSITEIT/AMATEURKUNST/V
AKGLASMUSEUM

Hiervoor verwijzen we naar rapport Sternalex waarin belangrijke aanknopingspunten staan.

SAMENWERKING

Groenlinks is van mening dat er veel synergie gehaald kan worden uit samenwerking. De optie van een cultuurbedrijf zoals in de gemeente Sittard/Geleen is de moeite waard om serieus bekeken te worden. De hoogste tijd om een cultuurcommissie in te stellen met denkers en doeners uit het veld die op korte termijn aan de slag kan. Tot die tijd kan wethouder cultuur de regie voeren. Op weg naar een duurzame toekomst voor de cultuur in Oss.